

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

20. lipnja 1985.(*)

„Socijalna sigurnost – Davanja za nezaposlenost – Članovi obitelji radnika”

U predmetu 94/84,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku koji je, na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, uputio Cour du travail de Liège (Viši radni sud u Liègeu, Belgija), u postupku koji se vodi pred tim sudom između

Office national de l'emploi

i

Joszefa Deaka,

o tumačenju različitih odredaba Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1408/71 od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe i njihove obitelji koji se kreću unutar Zajednice (SL L 149, str. 2.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 5., str. 7.),

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: G. Bosco, predsjednik vijeća, T. Koopmans i R. Joliet, suci,

nezavisni odvjetnik: P. VerLoren van Themaat,

tajnik: P. Heim,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Office national de l'emploi, optuženika i žalitelja u glavnom postupku, G. Lewalle, odvjetnik iz odvjetničke komore u Liègeu,
- za Joszefa Deaka, tužitelja i drugu stranku u glavnom postupku, odvjetnik André, iz odvjetničke komore u Liègeu,
- za Komisiju Europskih zajednica, pravni savjetnik Joseph Griesmar,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 7. ožujka 1985.,

donosi sljedeću:

Presudu

- 1 Odlukom od 27. ožujka 1984., koju je Sud zaprimio 5. travnja 1984., Cour du travail de Liège (Viši radni sud u Liègeu), postavio je, na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, dva prethodna pitanja o tumačenju nekoliko odredaba Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1408/71 od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe i njihove obitelji koje se kreću unutar Zajednice (SL L 149, str. 2.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 5., str. 7.) .
- 2 Pitanja su postavljena u okviru spora pokrenutog zbog toga što je Office national de l'emploi (dalje u tekstu: ONEM) uskratio J. Deaku davanja za čekanje zaposlenja propisana belgijskim zakonodavstvom za mlade radnike koji se ne mogu zaposliti nakon završetka studija ili pripravništva.
- 3 J. Deak, mađarski državljanin, ima prebivalište u Belgiji gdje živi sa svojom majkom koja je talijanska državljanica i koja na državnom području te države radi kao zaposlena osoba.
- 4 Uskraćivanje J. Deaku povlastice davanja za čekanje zaposlenja obrazloženo je njegovim mađarskim državljanstvom, s obzirom na to da primjenjivo belgijsko zakonodavstvo određuje da se ta davanja dodjeljuju stranim radnicima i osobama bez državljanstva samo „ako su predviđena međunarodnom konvencijom”. Između Mađarske i Belgije u tom području ne postoji nikakva konvencija.
- 5 J. Deak pobijao je odluku o uskraćivanju pred belgijskim radnim sudovima. U prvom je stupnju dobio spor jer je Tribunal du travail de Liège (Radni sud u Liègeu) smatrao da na temelju članka 3. stavka 1. Uredbe br. 1408/71, zajedno s člankom 2. stavkom 1. iste uredbe, J. Deak ima pravo na povlastice određene zakonodavstvom države njegovog prebivališta pod istim uvjetima kao i državljani te države, uzimajući u obzir činjenicu da je član obitelji radnika državljanina druge države članice.
- 6 ONEM je podnio žalbu pred Cour du travail de Liège (Viši radni sud u Liègeu), koji je odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu, na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, sljedeća prethodna pitanja:
  - „1. Znači li članak 2. stavak 1. Uredbe br. 1408/71 Europskih ekonomskih zajednica da se belgijski zakoni o nezaposlenosti mogu na osobu koja nije državljanin države članice primijeniti samo zato što je majka te osobe državljanica države članice, i to na temelju teksta „kao i na članove njihovih obitelji” koji se pojavljuje u članku 2. stavku 1. navedene uredbe?
  2. U slučaju da se belgijski zakoni o nezaposlenosti na temelju članka 2. stavka 1. navedene uredbe primjenjuju na osobu koja nije državljanin države članice, primjenjuje li se na nju članak 124. belgijskog kraljevskog dekreta od 20. prosinca 1963. o zapošljavanju i nezaposlenosti, kojim se predviđa naknada za čekanje zaposlenja za bivše studente koji još nisu pronašli posao, i to na temelju jednakog postupanja predviđenog člankom 3. stavkom 1. Uredbe br. 1408/71, iako članak 67. te uredbe očigledno ne predviđa takvu naknadu za nezaposlenost bez razdoblja osiguranja ili zaposlenja?”

- 7 Članak 2. stavak 1. Uredbe br. 1408/71, na koji se poziva nacionalni sud, glasi:
- „Ova se Uredba odnosi na radnike na koje se primjenjivalo ili se primjenjuje zakonodavstvo jedne ili više država članica, koji su državljani jedne od država članica ili su osobe bez državljanstva, ili izbjeglice koje borave na državnom području jedne od država članica, kao i na članove njihovih obitelji i nadživjele osobe.”
- 8 Ukoliko pripadaju osobama na koje se primjenjuje Uredba br. 1408/71, članovi obitelji radnika državljanina države članice moraju imati pravo, na temelju članka 3. stavka 1. navedene uredbe, uživati „ista davanja prema zakonodavstvu bilo koje države članice kao državljani te države, u skladu s posebnim odredbama sadržanima u ovoj uredbi”.
- 9 Kako bi se odgovorilo na prvo pitanje nacionalnog suda, valja najprije utvrditi koja su to davanja na koja članovi obitelji radnika državljanina države članice imaju pravo na temelju Uredbe br. 1408/71.
- 10 S tim u vezi, ONEM i Komisija, koji su podnijeli pisana očitovanja u skladu s člankom 20. Protokola o Statutu Suda Europskih zajednica, pozivaju se na presudu od 23. studenoga 1976. (Kermaschek, 40/76, Zb., str. 1669.).
- 11 Prema mišljenju Komisije, ta presuda jasno utvrđuje razliku između zaposlenih osoba, s jedne strane, i članova njihovih obitelji i nadživjelih osoba, s druge strane. Dok osobe koje pripadaju prvoj kategoriji mogu zahtijevati prava na davanja predviđena Uredbom br. 1408/71 kao vlastita prava, osobe koje pripadaju drugoj kategoriji mogu zahtijevati samo izvedena prava, stečena u svojstvu člana obitelji ili nadživjele osobe radnika, to jest osobe koja pripada prvoj kategoriji.
- 12 U ovom slučaju, kako tvrdi Komisija, povlastica koju zahtijeva J. Deak ne predstavlja davanje na koje on ima pravo u svojstvu člana obitelji nezaposlenog radnika migranta jer to davanje ne predstavlja izvedeno pravo koje proizlazi iz statusa njegove majke kao radnika migranta. Komisija u tom pogledu ističe da se davanja za čekanje zaposlenja predviđena belgijskim zakonodavstvom dodjeljuju mladim tražiteljima zaposlenja u vlastitom svojstvu, a ne u svojstvu „članova obitelji” radnika. Stoga Komisija predlaže da se na prvo pitanje koje je postavio nacionalni sud odgovori negativno.
- 13 ONEM u biti dijeli stajalište Komisije u pogledu tumačenja Uredbe br. 1408/71.
- 14 S tim u vezi valja istaknuti da, kako proizlazi iz navedene presude od 23. studenoga 1976. što se tiče osobito davanja za nezaposlenost, članovi obitelji radnika migranta državljanina države članice, bez obzira na njihovo državljanstvo, imaju pravo samo na davanja predviđena zakonodavstvima država članica za članove obitelji nezaposlenih radnika.
- 15 Što se tiče davanja za čekanje zaposlenja koje navodi nacionalni sud, radi se o davanju raspoloživom u korist mladih tražitelja zaposlenja na temelju njihovog osobnog statusa, a ne na temelju činjenice da su članovi obitelji radnika.

- 16 Iz toga proizlazi da se državljanin treće države, član obitelji radnika državljanina države članice, na Uredbu br. 1408/71, a osobito na njezin članak 2. stavak 1. i članak 3. stavak 1., ne može pozvati kako bi zahtijevao da mu se dodijele davanja za čekanje zaposlenja koja su u korist mladih tražitelja zaposlenja predviđena na temelju zakonodavstva države članice na čijem je državnom području taj radnik zaposlen.
- 17 U tim okolnostima, na pitanje suda koji je uputio zahtjev nije potrebno odgovoriti, jer je postavljeno samo za slučaj da je Sud dao potvrđan odgovor na prvo pitanje.
- 18 Međutim, kako bi se nacionalnom sudu pružili svi elementi tumačenja prava Zajednice korisni za rješavanje spora koji se vodi pred njim, valja razmotriti drugo pitanje koje se javilo tijekom postupka, a odnosi se na tumačenje članka 7. stavka 2. Uredbe Vijeća br. 1612/68 od 15. listopada 1968. (SL L 257, str. 2.).
- 19 S tim u vezi, Komisija je tvrdila da davanja za čekanje zaposlenja koja navodi nacionalni sud predstavljaju socijalnu povlasticu u smislu navedenog članka 7. stavka 2. i da se zbog toga trebaju dodijeliti djeci radnika državljanina države članice bez obzira na državljanstvo te djece. J. Deak, koji je u okviru ovog postupka podnio samo usmena očitovanja, u tom se smislu jednako izjasnio. ONEM je izjavio da se u tom pogledu neće očitovati.
- 20 Valja istaknuti da, u skladu s člankom 7. stavkom 2. Uredbe br. 1612/68, radnik državljanin države članice, na području drugih država članica uživa „jednake socijalne i porezne povlastice kao i domaći radnici”.
- 21 Kako je Sud u više navrata utvrdio (najnovije, u svojoj presudi od 27. ožujka 1985, Hoeck, 249/83, Zb., str. 982.), pojam socijalne povlastice naveden u članku 7. stavku 2. Uredbe br. 1612/68 obuhvaća sve povlastice „koje se, bilo da su povezane ili nisu s ugovorom o radu, općenito priznaju domaćim radnicima, prvenstveno zbog toga što objektivno imaju status radnika ili zbog toga što uobičajeno borave na državnom području i čije bi proširivanje na radnike koji su državljani drugih država članica moglo olakšati njihovo kretanje unutar Zajednice”.
- 22 Kako proizlazi iz presuda od 30. rujna 1975. (Cristini, 32/75, Zb., str. 1085.) i od 16. prosinca 1976. (Inzirillo, 63/76, Zb., str. 2057.), načelo jednakog postupanja navedeno u članku 7. Uredbe br. 1612/68 također je namijenjeno sprječavanju diskriminacija na štetu potomaka radnika koje radnik uzdržava.
- 23 Naime, radnik koji svojoj djeci želi osigurati pravo na socijalna davanja koja su predviđena zakonodavstvima država članica kako bi se mladima koji traže prvo zaposlenje pružila podrška, bio bi doveden u situaciju da ne ostane u državi članici gdje se nastanio i pronašao zaposlenje, ako bi postojala mogućnost da ta država njegovoj djeci uskrati dotična davanja zbog njihovog stranog državljanstva. Kako je navedeno u spomenutoj presudi od 16. prosinca 1976., taj bi ishod bio suprotan cilju koji se želi postići načelom slobodnog kretanja radnika unutar Zajednice, uzimajući među ostalim u obzir pravo, koje je na temelju tog načela priznato radniku i članovima njegove obitelji, da ostanu na državnom području države članice u kojoj je radnik bio zaposlen pod uvjetima utvrđenima Uredbom Komisije br. 1251/70 od 29. lipnja 1970. (SL L 142, str. 24.).

- 24 Posljedično, valja reći da, u skladu s člankom 7. Uredbe br. 1612/68, država članica ne može uzdržavanoj djeci državljanina druge države članice uskratiti povlasticu davanja predviđenih njezinim zakonodavstvom u korist mladih koji traže prvo zaposlenje, zbog stranog državljanstva te djece.
- 25 Taj zaključak nije promijenjen činjenicom da je dotično dijete državljanin ne države članice, nego treće zemlje, kao što je to slučaj u predmetu koji se vodi pred nacionalnim sudom.
- 26 Naime, kako je Komisija ispravno istaknula, načelo jednakog postupanja sadržano u članku 7. Uredbe br. 1612/68 u pogledu radnika državljanina države članice i, neizravno, članova njihovih obitelji, primjenjuje se bez obzira na državljanstvo tih članova. To je izričito potvrđeno tekstem članka 11. navedene uredbe, koji propisuje da bračni drug i djeca mlađa od 21 godinu ili uzdržavana djeca državljanina države članice koji je kao radnik zaposlen ili samozaposlen na državnom području druge države članice, imaju pravo obavljati djelatnost kao svaka zaposlena osoba na cijelom području te iste države, „čak i ako nisu državljani države članice”.
- 27 Stoga na pitanja koja je postavio nacionalni sud treba odgovoriti na način da se državljanin treće države, član obitelji radnika državljanina države članice, na Uredbu br. 1408/71, a osobito na njezin članak 2. stavak 1. i članak 3. stavak 1., ne može pozvati kako bi zahtijevao da mu se dodijele davanja za čekanje zaposlenja koja su u korist mladih koji traže prvo zaposlenje predviđena na temelju zakonodavstva države članice na čijem je državnom području taj radnik zaposlen, ali treba reći i to da takva davanja predstavljaju socijalnu povlasticu iz članka 7. stavka 2. Uredbe br. 1612/68.

Troškovi

- 28 Troškovi Komisije, koja je podnijela očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD (prvo vijeće),

odlučujući o pitanjima koja mu je Cour du travail de Liège (Viši radni sud u Liègeu) uputio odlukom od 27. ožujka 1984., odlučuje:

Državljanin treće države, član obitelji radnika državljanina države članice, ne može se pozvati na Uredbu br. 1408/71, a osobito na njezin članak 2. stavak 1. i članak 3. stavak 1., kako bi zahtijevao da mu se dodijele davanja za čekanje zaposlenja koja su u korist mladih koji traže prvo zaposlenje predviđena na temelju zakonodavstva države članice na čijem je državnom području taj radnik zaposlen. Međutim, takva davanja predstavljaju socijalnu povlasticu na temelju članka 7. stavka 2. Uredbe br. 1612/68.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 20. lipnja 1985.

[Potpisi]

---

* Jezik postupka: francuski

RADNI PRIJEVOD